

***Digitális bennszülöttség és transzlingválás Vajdaságban: Többnyelvűség, angol nyelvi
média és a vajdasági magyar nyelvhasználat sajátosságai***

című disszertáció kivonata

Kostic Adrianna

Jelen értekezés a digitális bennszülöttség és a többnyelvűség jelenségét vizsgálja a vajdasági magyar közösségben Szerbiában. A kutatás azzal foglalkozik, hogy a digitális jártasság hogyan hat a digitális nyelvhasználati gyakorlatokra, a nyelvválasztásra, a transzlingválásra, valamint a magyar, szerb és angol nyelvhez való viszonyulásra a vajdasági környezetben. Az adat- és módszertani trianguláció lehetővé tette a jelenség mélyebb feltárását. Az adatok gyűjtése interjúk és kérdőív segítségével történt, amely összesen 615 résztvevőt eredményezett. A kutatás alapját két adaptált módszer képezte: Lee (2014) techno-biográfiai interjúmódszere, valamint Helsper és Eynon (2010) digitális bennszülöttségi tesztje, hogy azonosíthatóak legyenek a vajdasági magyar résztvevők digitális és nyelvi gyakorlatai kvalitatív és kvantitatív módon is. A statisztikai elemzések végül arra világítottak rá, hogy bár az életkor is fontos tényező, a digitális bennszülöttség mértéke számos egyéb társadalmi, oktatási és egyéni jellemzőtől is függ. Ezek a faktorok közvetlenül befolyásolják a vajdasági magyarok nyelvhasználati szokásait, ugyanis a digitálisan kompetensebb válaszadók nemcsak nyitottabbak a transzlingválásra, hanem gyakrabban is választják az angol nyelvet a digitális térben, illetve intenzívebben fogyasztanak angol nyelvi médiát is. A kvalitatív elemzés a résztvevők élettörténeteit, illetve digitális beszélgetéseiből származó transzlingváló példáit vizsgálta meg. Gal és Irvine (2019) szemiotikai keretrendszerét alkalmazva a dolgozat arra is kitér, hogyan legitimálják a beszélők saját többnyelvű gyakorlataikat. Az eredmények ez esetben is megerősítik, hogy a digitális világ szerves részét képezi a vajdasági magyarok mindennapjainak, és kulcsszerepet játszik a közösségi kapcsolatok fenntartásában, illetve a magyar nyelv megőrzésében. A kutatás eredményei arra mutattak rá, hogy a digitális bennszülöttséget nem lehet kizárólagosan életkor alapján meghatározni, ugyanis a digitális készségek sokkal inkább az egyén saját érdeklődésén és életútjától függenek, mint inkább az életkorától. A jelen értekezés megállapításai szerint a digitális terek olyan multimodális felületeknek tekintendők, ahol a tudatos transzlingválás nemcsak praktikus, hanem a digitális identitásépítés meghatározó eleme is.

Irodalom

- Gal, Susan, and Judith T. Irvine. 2019. *Signs of difference: Language and ideology in social life*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Helsper, Ellen Johanna, and Rebecca Eynon. 2010. Digital natives: where is the evidence?. *British Educational Research Journal*, 36(3): 503–520.
- Lee, Carmen. 2014. Language choice and self-presentation in social media: The case of university students in Hong Kong. In: Seargeant, Philip, and Caroline Tagg (eds). *The language of social media: Identity and community on the Internet*. London, UK: Palgrave Macmillan, 91–111.